

Οινοχώρι Παρνασσίδος (05-12-2024)

ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

Του Στουρού, όπως λένε στο χωριό. Ο παπάς αφού έψελνε τον αγιασμό στην εκκλησιά, ξεκίναγε από τον Κάτω Μαχαλά, παίρνοντας με τη σειρά τα σπίτια αγιάζοντας. Αγιάζε τα δωμάτια, τα κατώγια, τις αποθήκες. Οι καλλικάντζαροι, από τη νύχτα είχαν ετοιμασθεί να φύγουν.

- Φεύγεστε να φεύγουμε
έρχεται ο ζουρλόπαπας
με την αγιαστούρα του
και με τη βρεχτούρα του.

Και οι μανάδες μας μας έλεγαν πως τώρα πια δεν πρέπει να φοβόμαστε. Και πως για να φύγουν τα παγανά έπρεπε να λουστούμε, αφού όλο το δωδεκαήμερο δεν έκανε. Και περιμέναμε με χαρά τα Φώτα. Ο παπάς συνέχιζε τον αγιασμό ως το τελευταίο σπίτι του Απάνω Μαχαλά. Κοντά ακολουθούσε το παιδί κρατώντας από τ'αρβάλι το μικρό χάλκινο μπακράτσι ή χαρανί με τον αγιασμό, που μέσα έρριχναν οι νοικοκυρές τα νομίσματα (το μπακίρι) της αμοιβής του παπά. Κι έτσι απελευθερωμένοι από τους καλλικάντζαρους, περιμέναμε τα Φώτα, τη μεγάλη γιορτή.

Ξημέρωναν τα Φώτα. Καθαροί και λαμπροστολισμένοι, νηστικοί από τη προηγούμενη μέρα για να πιούμε Μεγάλο Αγιασμό, πηγαίναμε στην εκκλησιά. Μια συντροφιά μικρών έπαιρνε το μεγάλο σιδερένιο Σταυρό, άναβαν από ένα κερί στην κορφή και τα πλάγια του Σταυρού και ψέλνοντας τον Ιορδάνη, πήγαιναν στο Κεφαλόβρυσο και στην Κατέρω -τις δυο πηγές του χωριού- για να τις αγιάσουν, βουτώντας τον στα νερά τους και ξαναφέρνοντας τον πανηγυρικά στην εκκλησιά. Με την απόλυση της εκκλησίας, τα παιδιά συγκεντρώνονταν παρέες παρέες, συνήθως δυο δυο. Ξεκίναγαν από το Κάτω Μαχαλά, παίρνοντας κι αυτά με τη σειρά τα σπίτια.

- Να τα πούμε;
-Πέστε τα.
-Σήμερα ν' τα Φώτα κι ο φωτισμός
και χαρά μεγάλη τ' Αφέντη μας.
Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό είν' η Παναγιά μας, η Δέσποινα.

.....
-Και τ' χρον'. Χρόνια πολλά.

Απλώναν τα χέρια και έπαιρναν τα νομίσματα. Ανοιγαν τις μαρούδες και έβαζαν μέσα τα καρύδια, τα κυδώνια, τις σταφίδες, τα μήλα, κανένα πορτοκάλι, κανένα λουκάνικο και ό,τι άλλο τους έδιναν. Υστερα μαζεύονταν στην πλατεία και έπαιζαν τα καρύδια, για να κερδίσει ο ένας του αλλουνού τη σοδιά. Στα μαγαζιά του χωριού, οι μεγάλοι έλεγαν κι αυτοί τα Φώτα, μάζευαν τρόφιμα και κρασί και γλεντούσαν ως το πρωί. Κι όταν σουρούπωνε, άρχιζαν να παίρνουν τα σπίτια ένα ένα τραγουδώντας τα Φώτα.

«Σήμερα τα Φώτα...
Ν'αγιαστούν οι βρύσες με τα νερά
ν'αγιαστεί ο αφέντης με την Κυρά
ν'αγιαστεί κι ο Γύφτος με τη γιδιά.

Χρόνια πολλά.Και τ' χρόν'.»

Ο « Γύφτος» ήταν ο Δημ. Νικολάου ή Γυφτομήτσος.Τους σιδηρουργούς τους έλεγαν τότε γύφτους. Ήταν αυτός που κατά προτίμηση κουβαλούσε τη γιδιά με το κρασί. Κι εκεί μέσα άδειαζε τις κανάτες με το κρασί που έφερναν οι νοικοκυρές. Οι άλλοι έβαζαν στα ταγάρια τους και στα σακκιά τις πατάτες , τα κρεμμύδια, τα λουκάνικα, το κρέας - χοιρινό από τα Χριστούγεννα- τυρί, λάδι και ό,τι άλλο τους έδιναν.Κάθε τόσο, όταν γέμιζαν τα ταγάρια, οι κουβαλητές τα πήγαιναν στο σπίτι του γλεντιού και τα παρέδωσαν στους μαγείρους. Όταν οι τραγουδιστές τελείωναν απ' όλα τα σπίτια, μαζεύονταν όλοι στο γλέντι. Ετρωγαν όλοι, έπιναν, χόρευαν, ξεχνούσαν τα βάσανα τους, τη φτώχεια , τη κούραση.

Όλοι μια ψυχή, μια καρδιά.

(Πηγή: Η εφημερίδα Το Οινοχώρι, απόσπασμα,παλαιό κείμενο του αείμνηστου Π.Κ. Παπαπαναγιώτου).

Τζούλη Κωνσταντινοπούλου (Πρόεδρος Συλλόγου Οινοχωριτών Παρνασσίδος)